

Bilaga 1

Remiss – Förslag om ansvar för kollektivtrafiken och genomförande av skatteväxling

Den 29 augusti 2017 beslutade landstinget om bildandet av en regionkommun 1 januari 2019.

En regionkommun som ensamt ansvarig för kollektivtrafiken, med beskattningsrätt, fullt ansvar och beslutsmandat över ägarfrågor, trafikfrågor och finansiering, skapar förutsättningar för en enkel och tydlig styrning efter de politiska målen. Politiska beslut om kollektivtrafiken kan hanteras tillsammans med andra regionala utvecklingsfrågor. Kollektivtrafik får då en effektiv koppling till regional utveckling och övrig samhällsplanering och kan samordnas med andra utvecklingsprocesser på lokal och regional nivå.

Förändringen bedöms ge en enklare och mer transparent beslutsgång, tydligare ansvar och samlad förmåga att effektivisera verksamheten, bättre förutsättningar för att tillvarata möjligheterna till samordning av samtliga samhällsbetalda transporter och kollektivtrafikens olika trafiksystem för förbättrad resurseffektivitet.

En överföring av ansvaret till regionkommunen – det ekonomiska och politiska ansvaret – innebär att motsvarande ekonomiska resurser behöver överföras mellan kommunerna i länet och landstinget (regionkommunen), genom en skatteväxling. Regionkommunens skattesats höjs med samma procentsats som kommunernas sänks. Skatteväxlingsnivån ska motsvara kostnaden för den överförda verksamheten. Förändring av uppgiftsfördelningen i länet påverkar både inkomstutjämning och kostnadsutjämning. Skatteväxlingen föreslås omfatta allmän regional kollektivtrafik (linjetrafik tåg och buss, kommunala tillköp och tätortstrafik).

En skatteväxling bygger på en frivillig överenskommelse, samtliga parter måste vara överens. Utgångspunkten är att resultatet av en växling ska vara neutral för den genomsnittlige invånaren i länet.

För kommunerna innebär en växling att egen skattesats, inkomstutjämning och kostnadsutjämning påverkas om man enbart ser till de ekonomiska konsekvenserna. I ena vågskålen, före skatteväxling, ligger de nettokostnader respektive kommun har för ägarbidrag och avgift/bidrag i kostnadsut-

jämningen. Enbart Karlstad har ett positivt utfall i kostnadsutjämningen, övriga kommuner betalar en avgift. I den andra vågskålen – efter växling – ligger bortfallet av skatteintäkter genom sänkningen av den egna skattesatsen, bortfall av inkomstutjämningsbidrag till följd av sänkning av den länsvisa skattesatsen samt den nya avgiften i kostnadsutjämningen, lika för alla.

I samband med överföringen av ansvaret till regionkommunen föreslås en mellankommunal utjämning på fem år. Kommunerna får lämna ekonomiskt bidrag till varandra under som längst en femårsperiod, dvs. en mellankommunal utjämning för att mildra effekterna av skatteväxlingen. Förslaget är att skatteväxling genomförs med en mellankommunal utjämning på 5 år, med start 2019. Principen föreslås vara att första året kompenseras med 100%, andra året 80%, tredje året 60%, fjärde året 40% och femte året 20%. Det sjätte året upphör den mellankommunala utjämningen.

Närmare beskrivning av förutsättningar och konsekvenser av en skatteväxling och hur den påverkar den kommunala skatteutjämningen redovisas i bilaga 3.

Remissfråga

Regionkommunen föreslås bli ensamt ansvarig för kollektivtrafiken och därmed regional kollektivtrafikmyndighet i Värmland, samt att skatteväxling genomförs med mellankommunal utjämning under 5 år enligt principen ovan och att utjämningen upphör år 6.